

საქართველოს ბიზნეს ასოციაცია

მოკლედ ეკონომიკაზე
თებერვალი, 2019

საქართველოს ბიზნეს ასოციაცია
BUSINESS ASSOCIATION OF GEORGIA

2018 წელს მშპ-ის რეალურმა ზრდამ 4.8% შეადგინა

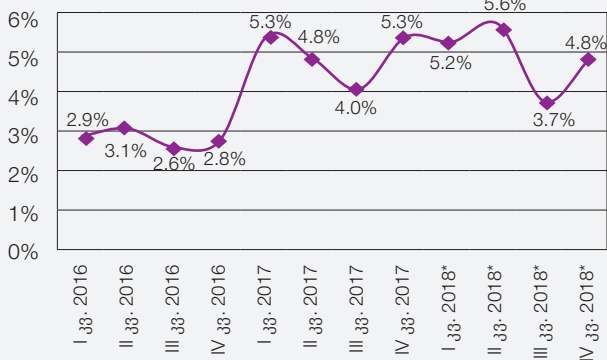
წინასწარი შეფასებით, 2018 წელს მთლიანი შიდა პროდუქტის რეალურმა ზრდამ 4.8% შეადგინა, რაც ზუსტად 2017 წლის მშპ-ის რეალური ზრდის ტოლია. 2018 წლის პირველ ნახევარში ეკონომიკის რეალურმა ზრდამ 5.4% შეადგინა. აღნიშნული ზრდა ექსპორტის, ტურზმიდან მიღებული შემოსავლების და ფულადი გზავნილების მატების მაღალმა ტემპმა განაპირობა. მშპ-ის რეალური ზრდის დაჩქარებაში წვლილი შეიტანა სესხებით სტიმულირებულმა შიდა მოთხოვნამაც. წლის მეორე ნახევარში ეკონომიკური ზრდის ტემპი შედარებით დაბალი იყო, ვიდრე წლის პირველ ნახევარში (გრაფიკი 1). ეს, ერთი მხრივ, ინფრასტრუქტურული პროექტების შემცირების, ხოლო მეორე მხრივ, რამდენიმე საგარეო ფაქტორით იყო გამოწვეული. კერძოდ, ფულადი გზავნილების და ტურიზმიდან მიღებული შემოსავლების ზრდის ტემპის საგრძნობი კლებით. წლის მეორე ნახევარში შემცირდა ექსპორტის და იმპორტის ზრდის ტემპიც.

ცხრილი 1: მთლიანი შიდა პროდუქტი

	I-III კვ. 2017	I-III კვ. 2018*
მშპ მიმდინარე ფასებში (მლნ. GEL)	27,319.3	29,827.5
მშპ მიმდინარე ფასებში (მლნ. USD)	11,048.8	11,992.7
მშპ ერთ სულზე (GEL)	7,328.1	7,997.5
მშპ ერთ სულზე (USD)	2,963.7	3,215.5
მშპ-ის რეალური ზრდა (%)	4.7%	4.8%

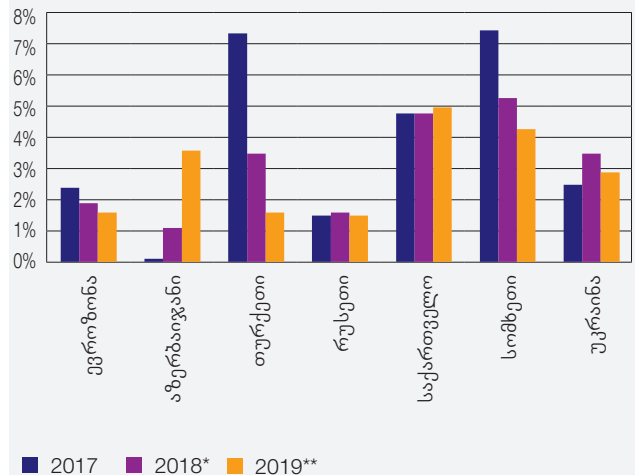
* წინასწარი მონაცემები
წყარო: საქსტატი

გრაფიკი 1: მშპ-ის რეალური ზრდა საქართველოში

* წინასწარი შეფასება
წყარო: საქსტატი

გრაფიკი 2: მთლიანი შიდა პროდუქტის რეალური ზრდა

* წინასწარი შეფასება
** პროგნოზი
წყარო: მსოფლიო ბანკი, საქსტატი

საერთაშორისო სავალუტო ფონდის (სსფ) შეფასებით მსოფლიო ეკონომიკის ზრდის ტემპი 2018 წელს 3.7% იყო, ხოლო 2019 წელს 3.5%-მდე შემცირდება. განსაკუთრებით დაეცემა ეკონომიკის ზრდის ტემპი ევროპის მხარდ და განვითარებად ქვეყნებში (2018 – 3.8%; 2019 – 0.7%). ხოლო დამოუკიდებელ სახელმწიფოთა თანამეგობრობაში (დსთ) შემავალი ქვეყნების ზრდის ტემპი 2.4%-დან 2.2%-მდე დაიკლებს.

მსოფლიო ბანკის შეფასებით 2019 წელს მსოფლიოში ეკონომიკის ზრდის ტემპი 2.9% იქნება. თურქეთში, გაზრდილი ინფლაციისა და მაღალი საპროცენტო განაკვეთების პარალელურად, შემცირებული მოხმარება და ინვესტიციები კიდევ უფრო შეანელებს ეკონომიკის ზრდის ტემპს. ეს კი ნეგატიურ გავლენას იქონიებს რეგიონის ქვეყნებზე, მათ შორის საქართველოზე. თუმცა, 2019 წელს საქართველოს ეროვნული ბანკი ეკონომიკის 5%-იან ზრდას პროგნოზირებს.

2018 წელს ინფლაციამ საშუალოდ 2.6% შეადგინა

2018 წლის ბოლოს ქვეყანაში შემცირებული მოთხოვნის და მსოფლიო ბაზარზე ნავთობის ფასის შემცირების შედეგად, დეკემბერში ინფლაცია 1.5%-მდე შემცირდა. ხოლო მთლიანად 2018 წელს სამომხმარებლო ფასების საშუალო წლიურმა ინფლაციამ 2.6% შეადგინა.

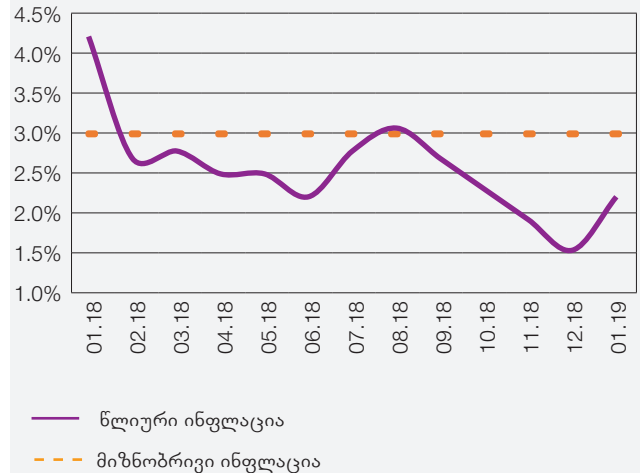
მიუხედავად იმისა, რომ 2018 წლის მეორე ნახევარში ეკონომიკის ზრდის ტემპი შენედა, ეროვნული ბანკი კვლავ ნელი ტემპით აგრძელებს წინა წლებში გამკაცრებული მონეტარული პოლიტიკის შემსუბუქებას. მონეტარული პოლიტიკის კომიტეტმა გასულ წელს ერთხელ შეამცირა განაკვეთი 25 პროცენტული პუნქტით, მეორედ კი მიმდინარე წლის იანვრის ბოლოს. ამჟამად რეფინანსირების განაკვეთი 6.75%-ზე ნარჩუნდება და მოსალოდნელია, რომ წლის ბოლომდე იგი დამატებით 25 პპ-ით შემცირდეს.

2018 წლის დეკემბერში თურქეთში სამომხმარებლო ფასების ინფლაციამ 20.3% შეადგინა, რაც მიზნობრივ (5%) დონეს მნიშვნელოვნად აღემატება. გაზრდილი ინფლაციის საპასუხოდ თურქეთის ცენტრალურმა ბანკმა წლის მეორე ნახევარში მნიშვნელოვნად გაამკაცრა მონეტარული პოლიტიკა. ამჟამად პოლიტიკის განაკვეთი 24%-ს შეადგენს.

თურქეთის მსგავსად, უკრაინაშიც კვლავ მაღალ დონეზე ნარჩუნდება ინფლაცია, რომელმაც დეკემბრის ბოლოს 9.8% შეადგინა. ინფლაციის მაღალი დონის საპასუხოდ უკრაინის ცენტრალური ბანკიც გამკაცრებულ მონეტარულ პოლიტიკას ატარებს. 2018 წელს განაკვეთი 16%-დან 18%-მდე გაიზარდა და აღნიშნულ დონეზე ნარჩუნდება.

2019 წლის იანვრიდან საქართველოში თამბაქოს აქციზის მატება ზრდის მიმართულებით იმოქმედებს ინფლაციის დონეზე. თუმცა, მისი ეფექტი მნიშვნელოვანი არ იქნება. 2019 წელს ეროვნული ბანკის ინფლაციის მიზნობრივი მაჩვენებელი კვლავ 3% არის.

გრაფიკი 3: წლიური ინფლაცია

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი, საქსტატი

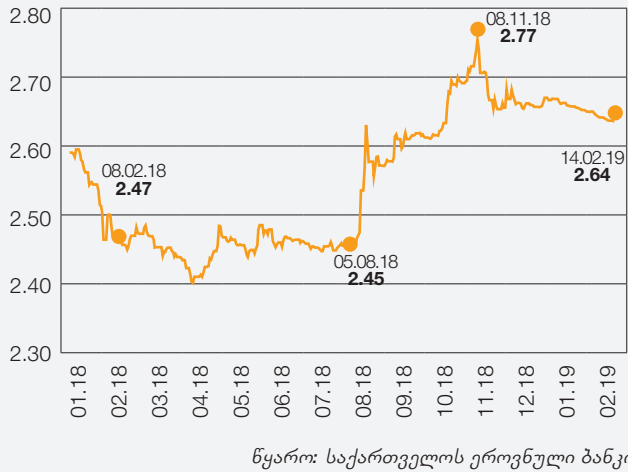
2018 წლის ბოლოს ლარი ყველა ძირითადი ვალუტის მიმართ გაუფასურდა

2018 წლის პირველ კვარტალში დადებითი საგარეო ტრენდის ფონზე, და განსაკუთრებით მსოფლიო ბაზარზე ნავთობის ფასების ვარდნის შედეგად, ლარი მნიშვნელოვნად გამყარდა არაერთი ვალუტის მიმართ. გამყარების ტრენდი გაგრძელდა მეორე კვარტალშიც. მესამე კვარტალში ლარმა რუბლის და ლირას მიმართ გამყარება განაგრძო, თუმცა ამავე პერიოდში გაუფასურდა აშშ დოლარის და ევროს მიმართ. აგვისტოში თურქეთში განვითარებული მოვლენები ნეგატიურად აისახა საქართველოზე და ლარის აშშ დოლარის მიმართ ნახტომისებური გაუფასურება გამოიწვია. მეოთხე კვარტალში კი ლარი ყველა ძირითადი სავაჭრო პარტნიორი ქვეყნის ვალუტების¹ მიმართ გაუფასურდა.

როგორც უკვე აღინიშნა, თურქეთი და უკრაინა მკაცრ მონეტარულ პოლიტიკას ატარებენ. ეკონომიკური პროცესების ხელშესაწყობად 2018 წლის პირველ ნახევარში შემსუბუქებული მონეტარული პოლიტიკა წლის ბოლოს კვლავ გაამკაცრა რუსეთის ცენტრალურმა ბანკმა. გასულ წელს საპროცენტო განაკვეთი გაზარდა აშშ-ის ფედერალურმა სარეზერვო სისტემამაც და, არსებული პროგნოზით, მიმდინარე წელსაც გააგრძელებს განაკვეთის მატებას. საქართველოს ძირითად სავაჭრო პარტნიორ ქვეყნებში მიმდინარე ეს პროცესები თავისთავად გავლენას მოახდენს როგორც სავაჭრო, ასევე ფინანსურ ნაკადებზე, რაც გაცვლით კურსზეც აისახება.

1 აშშ დოლარი, ევრო, რუბლი, ლირა.

გრაფიკი 4: ლარის ოფიციალური გაცვლითი კურსი აშშ დოლარის მიმართ

2018 წელს საქონლით ვაჭრობის დეფიციტის წილი მთლიან ბრუნვაში შემცირდა

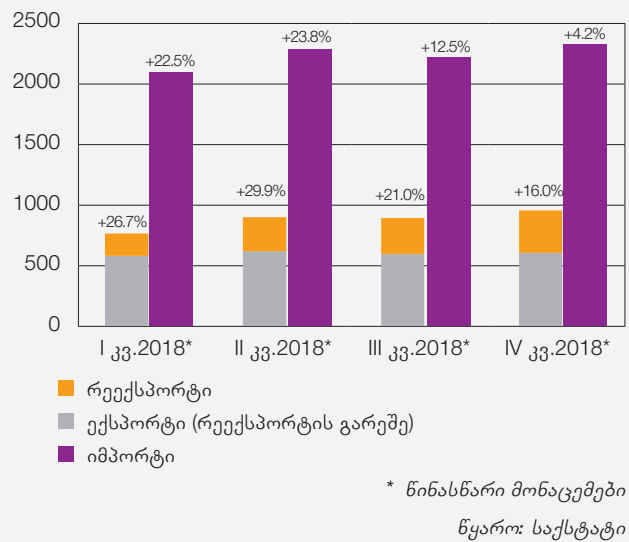
2018 წელს საქონლის ექსპორტი წლიურად 22.9%-ით გაიზარდა და 3 362 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა. იმპორტის წლიური ზრდა კი 14.9%-ს გაუტოლდა. ხოლო უარყოფითი სავაჭრო სალდო წლიურად 10.7%-ით არის გაზრდილი და თითქმის 5.8 მლრდ აშშ დოლარია. თუმცა, აუცილებელია აღინიშნოს, რომ საგარეო ვაჭრობის ბრუნვის წლიური ზრდა (17.0%) აღემატება სავაჭრო დეფიციტის მატების ტემპს. შედეგად, სავაჭრო დეფიციტის წილი მთლიან ბრუნვაში 46.1%-მდე შემცირდა (გრაფიკი 6).

2018 წელს საქონლის ექსპორტი მნიშვნელოვნად გაიზარდა. ძირითად საქსპორტო ბაზრად რჩება დსთ-ის ქვეყნები – 2018 წელს ექსპორტის ნახევარი ამ ქვეყნებში გადანაწილდა. განსაკუთრებით გაზრდილია ექსპორტი აზერბაიჯანსა და სომხეთში. ევროკავშირის ქვეყნებში ექსპორტის ზრდის ტემპი ოდნავ შემცირდა და 11.5% შეადგინა. თურქეთში მიმდინარე ეკონომიკური პროცესების ფონზე კი თურქეთში ექსპორტის ზრდის ტემპი საგრძნობლად დაეცა და 2018 წელს 7.4% შეადგინა (2017 წელს – 25%).

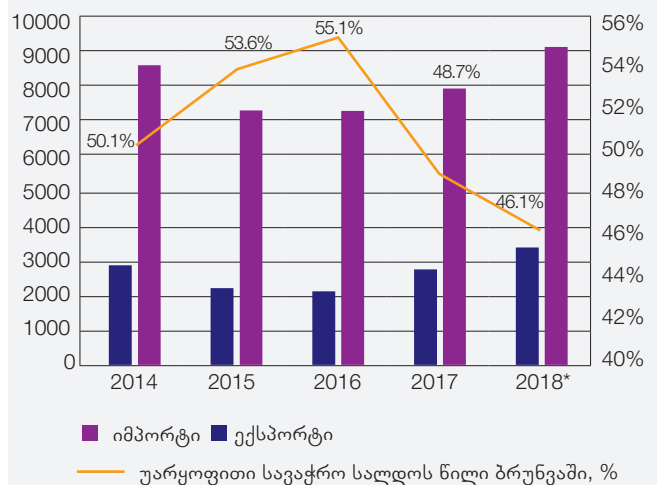
2018 წელს 15-15%-იანი ზრდა ჰქონდა სამ ძირითად საქსპორტო სასაქონლო ჯგუფს – ფეროშენადნობებს, ღვინოს და მინერალურ და მტკნარ წყლებს. ექსპორტის ზრდაში კიდევ უფრო დიდი წვლილი შეიტანა სპილენძის მადნებისა და კონცენტრატების, მსუბუქი ავტომობილებისა და სიგარეტის რეექსპორტის მატებამ.

2018 უმსხვილესი საიმპორტი საქონელი კვლავ ნავთობპროდუქტები, სპილენძის მადნები, მსუბუქი ავტომობილები და მედიკამენტებია. აღსანიშნავია, რომ 2018 წლის ნოემბერსა და დეკემბერში იმპორტი 2017 წელთან შედარებით შემცირდა. ამაში მნიშვნელოვანი წვლილი შეიტანა მსოფლიო ბაზარზე ნავთობპროდუქტების ფასების კლებამ, რის შედეგადაც ნავთობპროდუქტების იმპორტზე განეული დანახარჯები დაეცა.

გრაფიკი 5: საქონლის იმპორტი და ექსპორტი კვარტლების მიხედვით (მლნ. USD) და შესაბამისი წლიური ზრდა

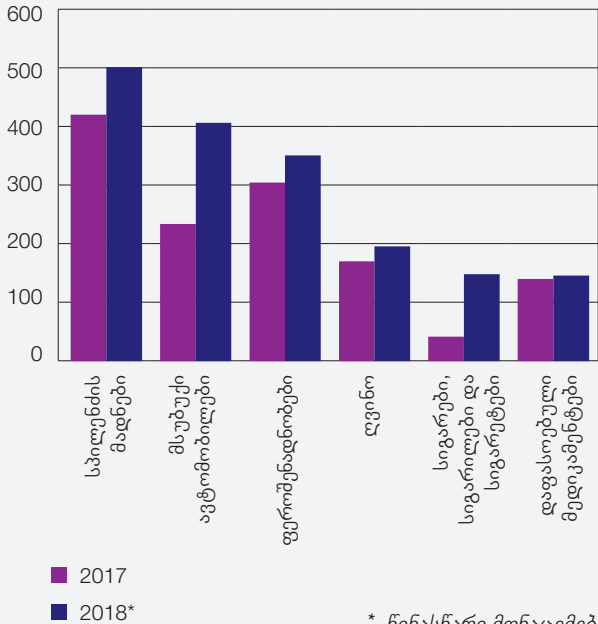

გრაფიკი 6: საქონლით საგარეო ვაჭრობა (მლნ. USD)

* წინასწარი მონაცემები
წყარო: საქსტატი

გრაფიკი 7: ექსპორტი სასაქონლო ჯგუფების მიხედვით (მლნ. USD)

* წინასწარი მონაცემები
წყარო: საქსტატი

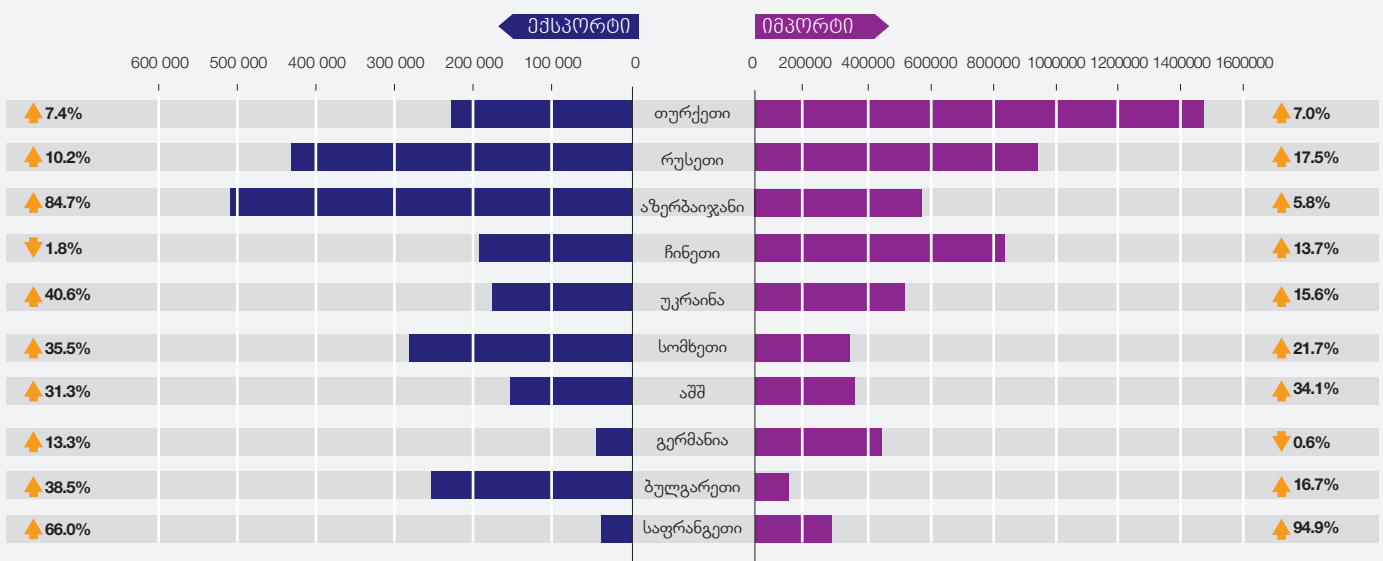
2018 წლის მეორე ნახევარში ტურიზმიდან მიღებული შემოსავლების ზრდის ტემპი დაეცა

2018 წელს წლიურად 11.1%-ით იმატა საქართველოში შემოსული საერთაშორისო ვიზიტორების რაოდენობამ და 7.2 მლნ შეადგინა. აქედან 4.8 მლნ ტურისტი იყო, რომელთა რაოდენობაც წლიურად 16.9%-ით არის გაზრდილი.

2017 წელთან შედარებით, 2018 წელს 17.3%-ით არის გაზრდილი ფრენების რაოდენობა. ხოლო საჰაერო გზით ქვეყანაში შემოსული მოგზაურების რაოდენობამ 24.8%-ით იმატა. ასევე მნიშვნელოვნად არის გაზრდილი საწოლი ადგილების რაოდენობა (29.4%), რომელიც 85 ათასს აღემატება.

2018 წელს ტურიზმიდან მიღებული შემოსავლები წლიურად 18.4%-ით არის გაზრდილი და 3 202 მლნ აშშ დოლარს შეადგენს. 2018 წლის პირველ ნახევარში ტურიზმიდან მიღებული შემოსავლების ზრდის ტემპი 29% იყო, წლის მეორე ნახევარში კი 12%-მდე დაეცა.

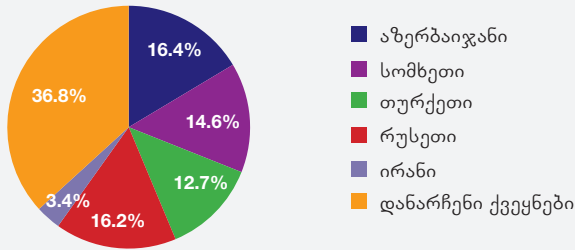
გრაფიკი 8: საქონლით საგარეო ვაჭრობა ქვეყნების მიხედვით (ათასი USD), 2018 წელი*

▲ ცვლილება 2017 წელთან შედარებით

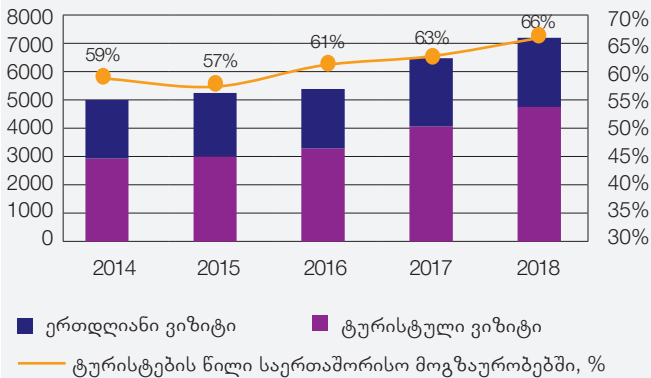
* წინასწარი მონაცემები
წყარო: საქსტატი

გრაფიკი 9: საქართველოში შემომსვლელი საერთაშორისო მოგზაურების განაწილება ქვეყნების მიხედვით. 2018 წელი

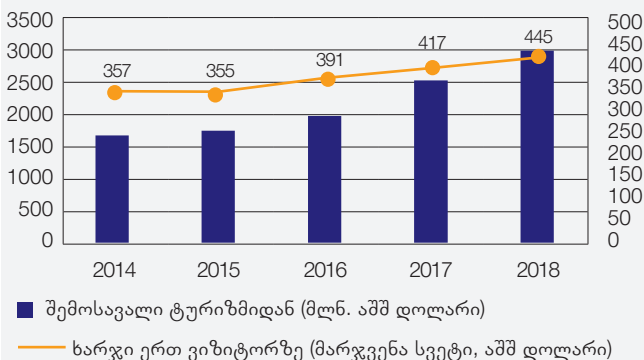
წყარო: საქართველოს ტურიზმის ეროვნული ადმინისტრაცია

გრაფიკი 10: საქართველოში შემომსვლელი საერთაშორისო ვიზიტორების რაოდენობის დინამიკა (ათასი კაცი)

წყარო: საქართველოს ტურიზმის ეროვნული ადმინისტრაცია

გრაფიკი 11: შემოსავალი საერთაშორისო ვიზიტორებისგან

წყარო: საქართველოს ტურიზმის ეროვნული ადმინისტრაცია, საქართველოს ეროვნული ბანკი

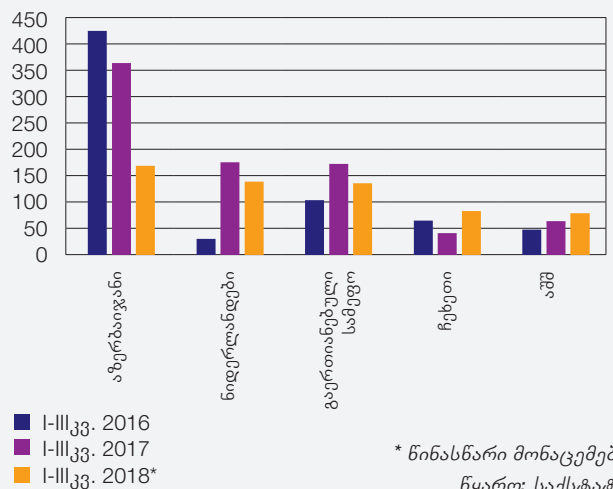
პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები 1 მლრდ დოლარამდე

წინასწარი მონაცემებით 2018 წლის პირველი სამი კვარტლის განმავლობაში საქართველოში შემოსული პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები 999 მლნ აშშ დოლარია, რაც წლიურად 27.2%-ით არის შემცირებული.

აზერბაიჯანი კვლავ უმსხვილესი ინვესტორი ქვეყანაა, თუმცა აღნიშნულ პერიოდში აზერბაიჯანიდან განხორციელებული ინვესტიციები განახევრდა და 170 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა. ასევე საგრძობლად იკლო ინვესტიციებმა გაერთიანებული სამეფოდან და ნიდერლანდებიდან. აღსანიშნავია, რომ ეს სამი ქვეყანა ბოლო წლებში საქართველოს უმსხვილესი ინვესტორი ქვეყნებია.

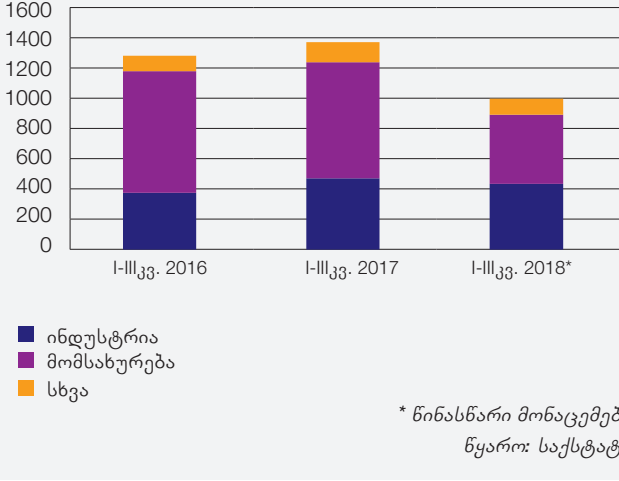
საგრძობლად არის შემცირებული ინვესტიციები ტრანსპორტისა და კავშირგაბმულობის, მშენებლობის და უძრავი ქონების სექტორებში. ამავდროულად ინვესტიციებმა იმატა მრეწველობის, საფინანსო, ენერჯეტიკის და სხვა სექტორებში. თუმცა, ამ სექტორებში განხორციელებული ინვესტიციების მატებამ ვერ დააბალანსა ზემოთ ხსენებულ სექტორებში არსებული კლება.

გრაფიკი 12: პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები ქვეყნების მიხედვით (მლნ. USD)

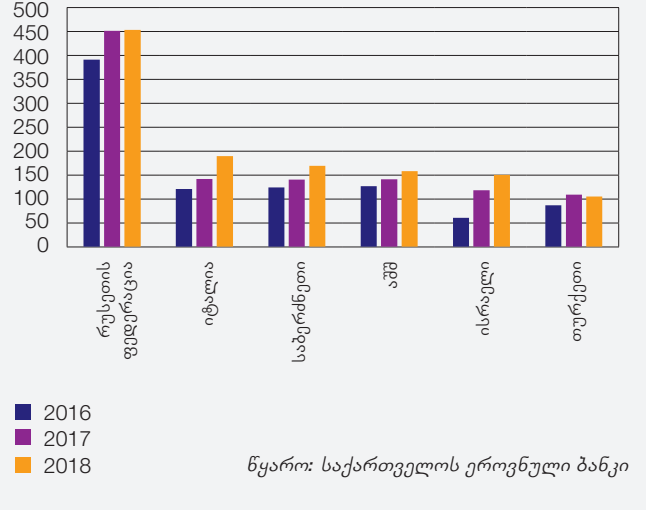

* წინასწარი მონაცემები
წყარო: საქსტატი

გრაფიკი 13: პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების განაწილება სექტორებში (მლნ. USD)

გრაფიკი 14: მიღებული ფულადი გზავნილები ქვეყნების მიხედვით (მლნ. USD)

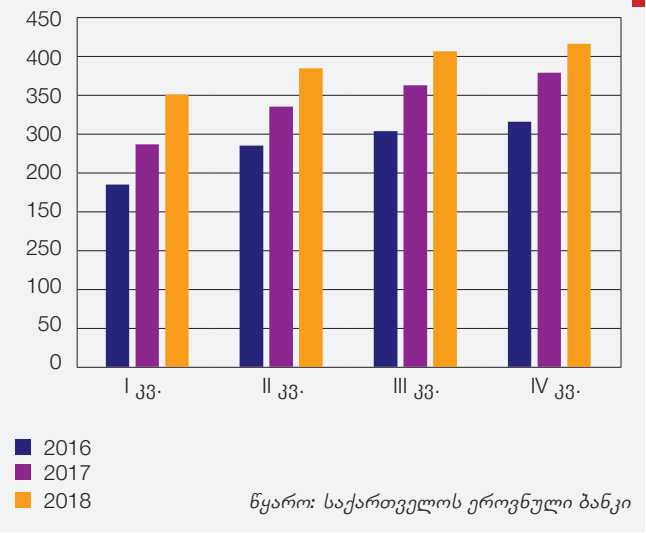

დეკემბერში მიღებულმა ფულადმა გზავნილებმა 150 მლნ აშშ დოლარს გადააჭარბა

2018 წელს უცხოეთიდან მიღებულმა ფულადმა გზავნილებმა 1 577 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა, რაც 14.3%-ით მეტია 2017 წელთან შედარებით.

2018 წლის პირველ ნახევარში ფულადი გზავნილების საშუალო წლიური ზრდა დაახლოებით 18.3% იყო. ბოლო ორ კვარტალში რუსეთსა და თურქეთიდან მიღებული ფულადი გზავნილები შემცირდა. შედეგად, წლის მეორე ნახევარში გზავნილების წლიური ზრდის ტემპი 10.9%-მდე დაეცა.

გრაფიკი 15: მიღებული ფულადი გზავნილები (მლნ. USD)

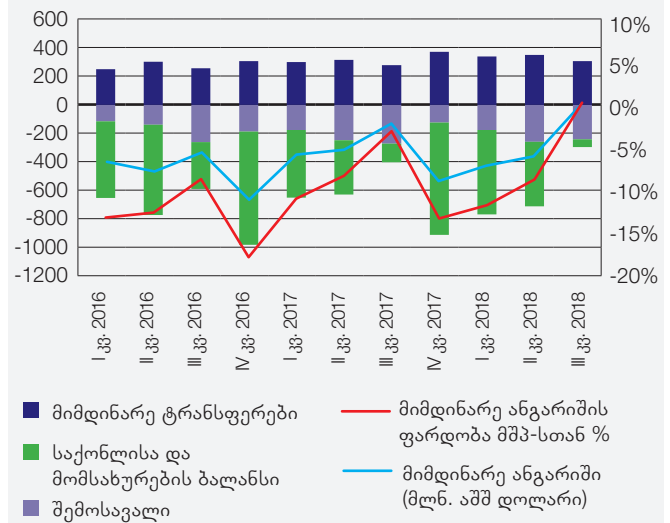
საგადასახდელო ბალანსის მიმდინარე ანგარიშის სალდო პროფიციტურია

საქართველოს საგადასახდელო ბალანსის მიმდინარე ანგარიშის სალდო წლების მანძილზე დეფიციტური იყო. 2018 წლის მესამე კვარტლის ბოლოს არსებული მდგომარეობით კი მიმდინარე ანგარიშის სალდო პროფიციტურია და 11.9 მლნ აშშ დოლარს შეადგენს, რაც მშპ-ის 0.3%-ია.

მიმდინარე ანგარიშის დაფინანსების მთავარი წყარო მომსახურების სფეროა. ხოლო დეფიციტის ძირითადი წყარო – საქონლით საგარეო ვაჭრობა. ბოლო წლების მანძილზე, მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტი შედარებით მცირეა მესამე კვარტალში, რადგან ამ დროს ყველაზე მაღალია მომსახურების სფეროდან მიღებული ფულადი ნაკადები. 2018 წლის მესამე კვარტალში მომსახურების სფეროდან მიღებული შემოსავლები წლიურად 12.0%-ით გაიზარდა. იგივე პერიოდში, შემცირებული პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების და შესუსტებული შიდა მოთხოვნის ფონზე, იკლო მოთხოვნამ იმპორტზე. შედეგად, ექსპორტის წლიურმა ზრდამ (21.0%) მნიშვნელოვნად გადააჭარბა იმპორტის წლიურ ზრდას (12.5%). შესაბამისად, უარყოფითი სავაჭრო სალდოს წილი მთლიან ბრუნვაში წლიურად 2.8%-ით შემცირდა და

მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტზე საქონლით ვაჭრობის უარყოფითი წნეხი შემცირდა. შედეგად, საქონლისა და მომსახურების ბალანსის დეფიციტმა მნიშვნელოვნად (58%-ით) იკლო და 54.4 მლნ. აშშ დოლარი შეადგინა.

გრაფიკი 16: მიმდინარე ანგარიშის დეკომპოზიცია (მლნ აშშ დოლარი)

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი, საქსტატი

ბიბლიოგრაფია

საქართველოს ეროვნული ბანკი. მონეტარული პოლიტიკის ანგარიში. თებერვალი 2019
 საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური. საქართველოს საგარეო ვაჭრობა, 2018 წელი (წინასწარი). იანვარი 2019
 International Monetary Fund. World Economic Outlook Update: A weakening Global Expansion. January 2019.
 World Bank Group. Global Economic Prospects – Darkening Skies. January 2019.

წინამდებარე გამოცემა მხოლოდ საინფორმაციო ხასიათისაა და არ ემსახურება საკონსულტაციო მიზნებს. საქართველოს ბიზნეს ასოციაცია არ არის პასუხისმგებელი გამოცემაში მითითებული წყაროების მონაცემების სიზუსტეზე.